

УДК 342.9

РОЛЬ ПРАВОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ ОРГАНІВ

С. Я. Рибак,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 2 курсу спеціальності «Право»,
навчально-науковий інститут права

Науковий керівник – к.ю.н., асистент К. С. Рогозіннікова

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті досліджується значення відповідної правової комунікації для оптимізації роботи митних органів. Завдяки правовій комунікації митні органи можуть забезпечити більшу прозорість та відкритість у своїй діяльності, що сприяє запобіганню корупції та інших правопорушень. Крім того, вона сприяє підвищенню рівня довіри громадськості до митних органів, що є важливим для їхньої успішної діяльності.

Ключові слова: правова комунікація, митні органи, діяльність митних органів, інформаційні технології, прозорість, відкритість.

The article examines the importance of appropriate legal communication for optimizing the work of customs authorities. Through legal communication, customs authorities can ensure greater transparency and openness in your operations, which prevents the prevention of corruption and other violations. In addition, it has increased the level of public trust in customs authorities, which is a place for their successful activities.

Keywords: legal communication, customs authorities, activities of customs authorities, information technologies, transparency, openness.

Сучасний світ вимагає не лише ефективності, але й максимальної прозорості у діяльності державних структур, особливо тих, які безпосередньо впливають на економічний розвиток та міжнародні відносини. Серед таких ключових установ варто відзначити митні органи, які не лише контролюють переміщення товарів через кордон, але й є важливою ланкою у забезпеченні економічної безпеки країни. У цьому контексті, розуміння та впровадження принципів правової комунікації виявляється необхідним елементом для забезпечення ефективності та прозорості їхньої роботи.

Правова комунікація, визначаючи правила, процедури та стандарти, за якими митні органи здійснюють свою діяльність, є важливим інструментом для уникнення корупції, забезпечення однакових умов для всіх учасників економічного процесу та зміцнення довіри громадськості до діяльності державних установ. Відсутність чіткого регулювання та відкритої взаємодії може призвести до виникнення непорозумінь, конфліктів та порушень законодавства, що загрожує не лише ефективності митного контролю, але й загальному стану економіки.

У цій статті ми розглянемо ключові аспекти ролі правової комунікації у забезпеченні ефективності та прозорості діяльності митних органів, проаналізуємо сучасні підходи та інструменти, що використовуються для досягнення цих цілей, а також висвітлимо практичний вплив відповідності принципам правової комунікації на розвиток митного сектору та загальну економічну динаміку країни.

Мета статті полягає у вивченні та аналізі важливості правової комунікації у контексті діяльності митних органів. Стаття спрямована на розкриття ролі правової комунікації у підвищенні ефективності та прозорості митної діяльності, включаючи пояснення законодавства, надання консультацій, сприяння взаємодії з бізнесом та громадськістю, забезпечення інформаційної прозорості та управління кризовими ситуаціями. Має на меті підкреслити важливість правильної комунікації у роботі митних органів та сприяти подальшому вдосконаленню митної системи з урахуванням сучасних викликів та потреб суспільства.

Правова комунікація визначається як процес обміну інформацією, який встановлює та урегульовує правові відносини між суб'єктами права у сфері митного регулювання. У контексті митної діяльності, ефективність правової комунікації визначається не лише чіткістю та доступністю законодавства, але й способом його використання та впровадження митними органами. Першочерговим завданням правової комунікації є створення умов для правової стабільності та передбачуваності у діяльності митних органів. Це досягається через чітке формулювання та поширення митних правил, процедур та нормативів, а також систематичне оновлення та адаптація законодавства до змін у міжнародній торгівлі та економічних умовах.

У світі глобалізованих економічних відносин митні органи взаємодіють з численними міжнародними організаціями та угодами, що вимагає від них впровадження та дотримання міжнародних стандартів та норм. Правова комунікація в цьому контексті виступає як механізм забезпечення відповідності національного законодавства міжнародним вимогам та забезпечення взаєморозуміння з партнерами з інших країн. Прозорість та відкритість діяльності митних органів перед громадськістю є ключовим аспектом забезпечення їхньої легітимності та довіри. Правова комунікація виступає важливим інструментом для забезпечення цієї відкритості, шляхом регулярного інформування громадськості про права та обов'язки учасників митного процесу, а також процесів та процедур, що застосовуються митними органами.

Правова комунікація є невід'ємною складовою розвитку правової науки та правозастосування. Це поняття визначається як процес обміну інформацією та сприяння взаєморозумінню між учасниками правових відносин з метою досягнення правосуддя та вирішення конфліктів у сфері права. Правова комунікація виникає і розвивається у процесі розвитку суспільства. Її витоки сягають в епоху стародавнього світу. Перші усні та писемні комунікативні акти мають характер релігійних норм, що виражали мотиви поведінки людини [2].

Правова комунікація має загальносуспільне значення, оскільки впливає на формування правової культури та усвідомлення громадянами їх прав та обов'язків. Сутність правової комунікації полягає в передачі правової інформації у доступній формі, зрозумілій мові та сприянні взаєморозумінню між учасниками правових відносин. Важливою складовою правової комунікації є взаємодія між правоохоронними органами, судовими установами, адвокатськими палатами, громадськістю та іншими суб'єктами правової системи.

Функції правової комунікації є важливим елементом в сучасному правовому дискурсі і грають ключову роль у забезпеченні ефективної комунікації між учасниками митної політики. Основними функціями правової комунікації є підтримка правової культури, забезпечення ефективного врегулювання конфліктів, поширення правової інформації, забезпечення діалогу між правоохоронними органами та громадянами, а також підтримка правопорядку.

Підтримка правової культури – допомагає людям зрозуміти свої права та обов'язки, а також принципи, на яких ґрунтується правова система. Це досягається шляхом поширення правової інформації через освіту, просвітницькі кампанії та доступ до правових ресурсів.

Ефективна правова комунікація сприяє підвищенню рівня правової свідомості у суспільстві. Люди стають більш обізнаними про свої права та обов'язки, а також про те, як використовувати правову систему для захисту своїх інтересів.

Забезпечення ефективного врегулювання конфліктів відіграє важливу роль у стимулюванні використання альтернативних методів вирішення спорів, таких як медіація та переговори. Це може допомогти сторонам конфлікту досягти взаємовигідної угоди без звернення до суду. Ефективна комунікація в суді є ключовою для справедливого та неупередженого розгляду справи. Включає чітке та лаконічне пояснення юридичних аргументів, доказів та процедур сторонам, суддям та присяжним. Правова комунікація також важлива для забезпечення виконання судових рішень, роз'яснення сторонам їхніх прав та обов'язків після винесення судового рішення, а також сприяння добровільному виконанню рішення.

Поширення правової інформації – забезпечення доступу до правових ресурсів, таких як закони, судові рішення та юридичні консультації, для всіх членів суспільства. Це може бути досягнуто за допомогою вебсайтів, гарячих ліній, юридичних бібліотек та інших каналів. Правова комунікація використовується для підвищення обізнаності громадськості про правові питання, що мають суспільне значення. Це може бути досягнуто за допомогою кампаній в ЗМІ, освітніх програм та заходів з підвищення кваліфікації.

Забезпечення діалогу між митними органами та громадянами сприяє співпраці та довірі між митними органами та громадянами. Досягається шляхом прозорого та відкритого спілкування, а також залучення громадськості до процесу прийняття рішень. Правова комунікація гарантує звітність митних органів перед громадськістю, включаючи надання інформації про діяльність митних органів, а також розслідування випадків порушення митних правил.

Підтримка правопорядку – використовується для доведення до відома громадськості законів та правил, що регулюють поведінку. Це допомагає людям зрозуміти, що від них очікується, і стримує їх від протиправної поведінки.

Роль правової комунікації у забезпеченні ефективності та прозорості діяльності митних органів є важливою, адже митні органи відіграють ключову роль у контролі та регулюванні переміщення товарів через державний кордон, що є важливим аспектом національної безпеки, економічного розвитку та боротьби зі злочинністю. Ефективна робота митних органів передбачає якісну інформаційну взаємодію з різними зацікавленими сторонами, включаючи бізнес-середовище, громадськість, інші відомства та міжнародних партнерів. Правова комунікація в цьому контексті відіграє ряд важливих функцій:

1. Забезпечення легальності та дотримання законності: митні органи зобов'язані діяти в межах чітко визначених законів і правил. Правова комунікація спрямована на пояснення цих правил, що сприяє відповідності з їх боку і забезпечує легальність процесів.

2. Розуміння процедур та вимог: допомагає роз'яснити процедури та вимоги, які мають дотримуватися при здійсненні митного контролю та інших операцій, сприяючи уникненню непорозумінь та помилок з боку бізнесу та інших учасників.

3. Забезпечення прозорості та відкритості: сприяє створенню прозорих процесів у митній діяльності, що є важливим для забезпечення довіри як з боку громадськості, так і з боку бізнес-спільноти. Це допомагає запобігти корупції та іншим негативним явищам.

4. Вирішення конфліктів: відіграє ключову роль у вирішенні конфліктів між митними органами та іншими зацікавленими сторонами, шляхом чіткого пояснення правових аспектів ситуації та знаходження конструктивних рішень.

5. Запобігання порушенням та протидія шахрайству: може допомогти у запобіганні порушенням митних правил та протидії шахрайству шляхом пояснення правових наслідків порушень та процедур, які слід виконувати.

Саме тому, було визначено, що правова комунікація є необхідною складовою у забезпеченні ефективності та прозорості діяльності митних органів, сприяючи як правильному розумінню законів та правил, так і підвищенню рівня довіри з боку громадськості та бізнес-спільноти.

Принципи правової комунікації включають у себе принцип доступності та зрозумілості правової інформації, прозорості та відкритості в обміні правовою інформацією, суворого дотримання професійних стандартів у публічних виступах та комунікаціях, а також дотримання етичних норм і принципів у взаємодії між учасниками правових процесів. Правова комунікація відіграє важливу роль у забезпеченні правового порядку та розвитку правової системи суспільства, і вона повинна базуватися на засадах взаєморозуміння, взаємоповаги та відкритості для досягнення успішних результатів у сфері права і юстиції.

Митні органи є важливим галузевим сегментом в системі державного управління, відіграючи значну роль у забезпеченні фінансової стабільності та економічного розвитку країни. Митні органи – це спеціально уповноважені органи виконавчої влади в галузі митної справи, на які відповідно до цього Кодексу та інших законів України покладено безпосереднє здійснення митної справи [3].

Їх діяльність напряду впливає на здоров'я економіки та соціальний розвиток суспільства. Для досягнення ефективності та успішності роботи митних органів необхідно враховувати роль правової комунікації. Правова комунікація – це процес обміну інформацією та ідеями, пов'язаними з правовими аспектами діяльності, який спрямований на досягнення спільних цілей та виконання законодавства. Правова комунікація – це суб'єкт-суб'єктна форма взаємодії в процесі інтеракцій для розв'язання складних проблем у сфері права, під час яких відбувається обмін інформацією, спрямований на досягнення результату. Її суб'єкти: юридичні та фізичні особи, органи державної влади, місцевого правового самоврядування [4]. В контексті митних органів правова комунікація відіграє ключову роль у забезпеченні ефективності їхньої діяльності. Це стосується як внутрішньої взаємодії між співробітниками митних органів, так і зовнішньої комунікації з підприємствами, громадськістю та іншими зацікавленими сторонами.

Внутрішня правова комунікація в митних органах сприяє підвищенню ефективності роботи персоналу та забезпеченню однакового розуміння нормативно-правових актів, процедур та внутрішніх правил. Це прискорює процеси вирішення питань та покращує координацію між відділами. Зовнішня правова комунікація митних органів включає в себе взаємодію з підприємствами, громадськістю та іншими зацікавленими сторонами з метою пояснення правових норм, вирішення спірних ситуацій та забезпечення дотримання законодавства. Підтримка відкритої та прозорої комунікації сприяє підвищенню рівня довіри до митних органів та сприяє зменшенню випадків порушень законодавства.

Прозорість діяльності митних органів є важливою складовою добре функціонуючої системи митного контролю. Це означає, що інформація про правила та процедури митного контролю має бути доступною для всіх зацікавлених сторін, а рішення митників повинні ґрунтуватися на законних підставах. Правова комунікація сприяє забезпеченню прозорості діяльності митних органів шляхом вивчення та пояснення правових норм, які регулюють їх діяльність, а також вирішення конфліктних ситуацій на основі взаєморозуміння та взаємовигідних рішень. Діяльність митних органів повинна ґрунтуватися на принципах прозорості, законності та відкритості. Правова комунікація, в свою чергу, є необхідним елементом для забезпечення цих принципів. Вони взаємопов'язані та взаємозалежні, і лише через взаємодію між митними органами, підприємствами та громадськістю може бути досягнуто ефективне функціонування системи митного контролю.

Можна виділити деякі приклади того, як правова комунікація може використовуватися для забезпечення ефективності та прозорості діяльності митних органів:

1. Навчання митних службовців. Митні службовці повинні пройти навчання з питань митного законодавства та процедур. Правова комунікація може використовуватися для розробки та проведення навчальних програм, а також для надання митним службовцям доступу до необхідних ресурсів.

2. Інформування громадськості. Митні органи повинні інформувати громадськість про митні правила та процедури. Правова комунікація може використовуватися для розробки інформаційних матеріалів, як-от вебсайти, брошури та інфографіка, а також для проведення інформаційних кампаній.

3. Проведення консультацій з громадськістю. Митні органи повинні консультиватися з громадськістю при розробці нових митних правил та процедур. Правова комунікація може використовуватися для організації та проведення консультацій, а також для збору та аналізу відгуків громадськості.

4. Вирішення спорів. Митні органи повинні мати ефективні механізми для вирішення спорів з громадськістю. Правова комунікація може використовуватися для розробки та впровадження процедур вирішення спорів, а також для надання громадськості доступу до цих процедур.

Отже, взаємодія між митними органами та іншими структурами суспільства, які регулюють митний контроль та процедури, вимагає складних правових норм та стандартів. Правова комунікація сприяє встановленню зв'язків між цими структурами, що сприяє оптимізації роботи митних органів. Забезпечення ефективності та прозорості діяльності митних органів через правову комунікацію передбачає створення сприятливих умов для взаємодії між сторонами, участь у публічних обговореннях та поширення інформації про правила та процедури, які вони застосовують. Таким чином, можна зробити висновок, що правова комунікація відіграє ключову роль у підвищенні якості та ефективності діяльності митних органів, сприяючи підтримці високого рівня прозорості та довіри громадськості до їхньої роботи.

1. Макеева О. М. Поняття і сутність правової комунікації в сучасному інформаційному просторі. Теорія держави і права. Міжнародне право. *Юридичний вісник*. 2017. № 3 (44). С. 35–41. 2. Поняття і завдання митного органу. Співвідношення понять «митний орган» і «митна служба України». *Studies*. URL: <https://studies.in.ua/mutne-pravo-shpora/3185-ponyattya-zavdannya-mitnogo-organu-spvvdnoshennya-ponyat-mitniy-organ-mitna-sluzhba-ukrayini.html>. (дата звернення: 17.04.2024). 3. Правова комунікація. *Енциклопедія Сучасної України*. URL: <https://esu.com.ua/article-883672> (дата звернення: 17.04.2024).